

# 12 июнь - Россияни Кюнү

Шабат кюн, 9 июнь, 2018 жыл • №73 (20494)



# ЗАМАН



Газета издается на башкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: [zamankbr.ru](http://zamankbr.ru)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ  
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА  
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

## Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.А.Коковну Социал ишчини кюнү бла АЛГЫШЛАУ

### Хурметли шүөхларым!

Сизни профессионал байрамыгыз бла жюрегимден кызыу алгышлайма. Сиз жашауугузну бек мағаналы эмда керекли ишге жоралаганысыз – къаруусузлагъа, къолойсызлагъа болушасыз. Сизни жюрек халаллыгыгызны, жан аурута билгенигизни, тюзюмлюгюзню хайырындан ветеранла, инвалидле, кеп сабийли ююрле, кыйын жашау болумгъа тошгенлени барысы да болушлукъ, хошлукъ табайдыла, игиликке ийнанып тириледиле, кеси кючлерине да базынып башлайдыла.

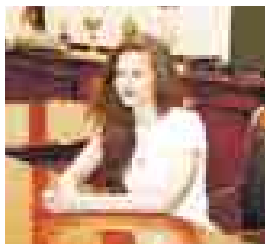
Огурулулугузуз, сайлаган ишигизге кертичилей къалганыгыз, кел салып урунганыгыз, бийик усталыгыгыз ючюндү да сау болугуз. Мындан ары да кюч-къарууну аямай ишлеригизге, жангы жетишимлеге жетеригизге, сизни болушлугузузгъа къарап турганлагъа мындан ары да ачыкъ жюректен къарарыгыгызгъа бир ишеклигим жокъду. Барыгызны да жюрегими теренинден алгышлай, кийик саулукъ, насып эмда тынчыкъ-ырахатлыкъ тежейме!

### ТЮБЕШИУ

## Цифралы маталда юйретиу школаны ачылууну юсюнден селешингенди

Тюнене Правительствону юйюнде Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коков «Кодабра» цифралы чыгъармачлыкъ школну къурагъан эм аны таматасы Дарья Абрамова бла тюбешгенди.

Ушакъны чегинде республикада цифралы халда юйретиу сабий школну ачыууну юсюнден айтылганды. Бу иш къуралса, Россейни Югунда ол быллай биринчи болушлукъду. Цифралы экономика, it-технологияла айныгъан болумлада, деп чертгенди Юрий Коков, сабийлени гит-



Челикеринден окуна тамлагъа кюнню технологияларына тюшондюрген бек мағаналыды.

- Шендюгю дуняда хар сабийге цифралы жаны бла билимми болургъа тийишлиди. Адамны мыйысы гитче класслада окугъан кезиуде тохташып тебирейди, аны ючюндү юйретиуно 6 жылдан башларгъа керекди. Къабарты-Малкъарда бусагъатны измелерине келишген къошакъ билим берген арала ишлегенлери себепли бу борчну тамамларгъа битеу онгла бардыла, - дегенди Абрамова.

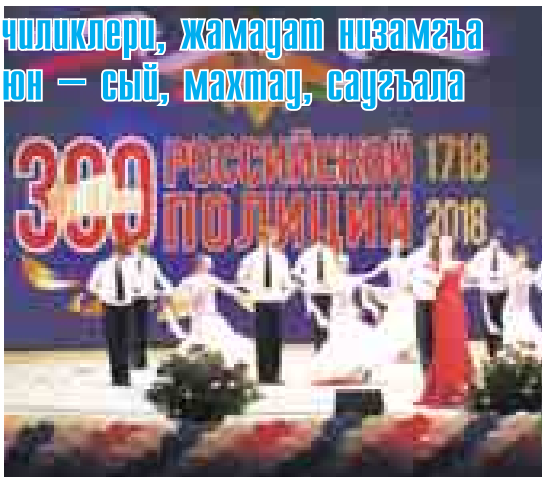
КЪМР-ни Башчысыны бла  
Правительствону  
пресс-службасы.

### ЖЫЙЫЛУУ

## Антларына кертичиликлердү, жамаат низамгъа сакълыкълары ючюндү — сый, махтау, саугъала

Тюнене Россейни полициясы къуралгъанлы 300 жыл толгъанына аталып Музыка театрда къуанчлы жыйылыу болганды. Анга КЪМР-ни Башчысы Юрий Коков, Парламентни спикери Татьяна Егорова, премьер-министр Мусукланы Алий, право низамны сакълауучу органланы келечилери, службаны ветеранлары, курсантла да къатышхандыла. Къонакълагъа театрны фойесинде кърмюч къуралганды. Анда заман, измелле да тюренгенлери бла бирге право низамны сакълауучу формалары къалай алышынганлы бла шагъарейленирге онг болганды.

Ахыры 2-чи бетдеди.



### Жазылыу - 2018

## Заман кетип барады

Хурметли жамаат!

Сиз алыкъа ана тилибизде чыкъгъан газетге жазылмай тура эсегиз, бир амал табыгъыз да, бу къыйматлы жумушну тындырыргъа қорешигиз. Заман бек аз къалганды.

Бизни индексбиз - 51532

## Къабарты-Малкъар Республиканы къырал саугъалары бла саугъалаууну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Ишлеринде жетишимле болдурганлары эмда кеп жылланы ахшы урунганлары ючюндү

Къабарты-Малкъар Республиканы  
Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа

**Александрова Надежда Васильевна**ны – Къырал статистиканы федерал службасыны Шимал-Кавказ федерал округда Управлениясыны Къабарты-Малкъар Республикада къырал статистика бөлүмюню таматасын  
**Фирова Люба Хаутиевна**ны – Чегем муниципал районуно Нартан элини жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасарын  
**Хараева Лора Цацимовна**ны – профессионал билим берген «Къабарты-Малкъар сатыу-алыу-технология колледж» къырал казна учрежденианы математикадан устазын;

сыйлы атла атаргъа:

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти»

**Апанасов Астемир Валерьевич**ге – жырчыгъа;

«Къабарты-Малкъар Республиканы билим бериуюно сыйлы къуллукъчусу»

**Рахайланы Магометни кызы Неллиге** – Нальчик шахар округда «18-чи номерли орта битеуло билим берген школ» битеуло билим берген муниципал казна учрежденианы химиядан бла биологиядан устазына.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**  
Нальчик шахар, 2018 жыл 6 июнь, №84-УГ

## Россей Федерацияны Миллет гвардиясыны аскерлерини федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениясыны белгилеринде Къабарты-Малкъар Республиканы Къырал гербин хайырланууну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Къырал гербини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 1994 жылда 4 августда чыгъарылган 12-Р3 номерли Законуну 3-чю статьясына тийишлиликде **бегим этеме:**

Россей Федерацияны Миллет гвардиясыны аскерлерини федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениясы кесини белгилеринде (аскер байракъла, байракъла, эмблемала, башха геральдика белгиле) Къабарты-Малкъар Республиканы Къырал гербин хайырланургъа боллугъун тохташдырыргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**  
Нальчик шахар, 2018 жыл 7 июнь, №87-УГ

### Саугъалау

## Дуня музыканы айнытугъа салгъан Къыйыныны мағаналылыгы белгиленгенди

Петербургда жыл сайын берилген «Петрополь» художестволу премияны лауреатларыны атларын белгли этгенди. Ол саугъа маданиятла бла искусствода жетишимле, сейир проекте эмда меценатлыкъ ючюндү берилди.

Дуня музыка культураны айнытугъа салгъан кыйыны ючюндү **Юрий Темирканов** белгиленгенди. Ол 30 жылыны ичинде Россейни сыйлы коллективни Санкт-Петербургда филармонияны академиялы симфония оркестрине художестволу бошчылыкъ этеди, аны тамата дирижерду.

- Саугаларым асламдыла. Алай жюрегим бюгюнча уа бир заманда да къозгалмаганды, нек дегенде бу Пушкин бла байламлы болганы ючюндү. Хар биригизге да ырызлыгымы билдиреми! - дегенди Юрий Темирканов.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствону пресс-службасы.

### Барыу

## Шүөхлукъну парады

Россейни Кюнюнде, **2018 жылыны 12 июнюнда**, КЪМР-ни Жамаат палатасыны башламчылыгы бла Россейге къошулганы 400-жыллыкъ майданындан Къырал концерт залны майданына дери «Россейни халкъларыны шүөхлукъларыны парады» чакъыруу бла тизилип барыу къуралыкъды. Ол **10:00 сагъатда** башланарыкъды.

Ызы бла байрам ГКЗ аллында андан ары бардырылыкъды, анда «Мени къыралым – мени Республикам» деген фестиваль боллукъду. **11:00 сагъатда** башланарыкъды.

Россейни Кюню, негда Россейни Къырал суверенитетини юсюнден декларация къабыл этилген кюн, 2002 жылда байрамны аты алай эди, къыралны эм «жаш» байрамларындан бириди. Бусагъатда Россейни Кюню эркинликни, гражданд мыймырлыкны, адамланы араларында закон бла тюзюкню мурдорунда къуралганын келишулюкню белгисиди. Бу байрам миллет биригулюкню, Ата журтубузну бюгюнню кюнюне эмда келлик заманына барыбызны да жууаплылыгыбызны къргозтеди.

## Антларына кертчиликтери, жамауат низамга сакълыклары ючюн — сый, махтау, сауғала

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жыйылыуу аллында уа ведомствону тарыхыны юсюнден фильмни көргюзгенди. Анда патчах Россейде аманлыкчылыкга кыжау орган кыралган кезиуден башлап, революцияны заманында, Улуу Ата журт урушда, битеу кыралга да кыйын 90-чы жылда право низамны сакълаучула мамыр адамланы эркинликлерин кылай сакълаганларыны юсюнден айтыла эди. Фильмни авторлары 2005 жылда бандит кыаумла Нальчикге чабыуулук этген кезиуде, артада экстремизмге кыжау юрешде полициячыла көргюзген жигитликке энчи эс белгенди. 2005 жылдан бери уа бандит кыаумланы кыолларындан 167 право низамны сакълаучу жоулганды.

Ызы бла жыйылганланы байрам бла Юрий Кокос алгышлаганды. Ол ич ишле органланы ветеранларына энчи ырызлыгы айтханды. «Сиз Ата журтха сыймеклики, кертчиликни шагатлары болганлай кыаласыз. Бююнлюкде кюч структуралада кыулук этгенле сиз башлаган жумушлагы кир кьондурмазга, ишлерин бийик даражада бардырырга юрешди. Борчларын толтурган кезиуде ёлтюрюлген полициячыла кишиликни, антларына кертчиликни, Ата журтубузга кыулук этюну юлгюсюн көргюзгенди», - дегенди ол.

Республиканы Башчысы МВД-ны кыраллыкны айнытууда мағанасы артыкта улуу болганын да чертгенди. Ол полициячылары бююнларына кыйын борчла салынганларын, ала терроризмге кыжау ишде ал тизгинде болганларын да белгилегенди.

Шёндюго заманда уа ич ишле органлагы кыраллыкны, республиканы да ышангылы айнуун сакълауда жангы излемле салынгандыла. «Россейни Президенти жамауат сиден ишигин хайырлы бардырылгызыны сакълайды деп, тюз эсертгенди. Дагыда сизге салынган жууаплы борчла профессионализмни бла сынауу излейди, аны бла бирге уа хар биригизни да адамлык ышанларыгыз да мағаналыдыла.

Анга кёре уа органланы кыулукчулары сакълыкны тас этмеге, криминал халны сюзюп, аманлыканы болдурмау



жаны бла мадарлары толтурурга керекди. Кыбарты-Малкьарны инсанлары сиз тюзюк бла ишлеригизни, аллыгызда тёллени жамауат тынчылыкны жалчытууда жетишимлерин андан ары бардырылгызыны сакълайдыла», - дегенди республиканы оючусу эмда полициячыла саулук, узак ёмюр тежегенди.

Юрий Александрович кыуанчылы ишни да толтурганды. Аны указлары бла право низамны сакълаучуларыны улуу кыаумуна ишлеринде жетишимлери ючюн кырал сауғала берилгенди. Алай бла КъМР-ни Сыйлы грамотасына тийишли болганланы арасында Нальчикде УМВД-ны 2-чи номерли бёлюмюно башчысы **Жабелланы Тамерлан**, бу бёлюмюно уголовный розыскны тамата оперуполномоченный **Адмир Мидов**, РФ-ни МВД-сыны Элбрус районда 1-чи номерли бёлюмюно башчысы **Чеченланы Адам** бар эдиле. Дагыда МВД-да Информация араны башчысы **Анджела Гуговага**, Ич ишле министерствону кеси составы бла ишле жаны бла бёлюмюно таматасыны орунбасары **Анзор Кардановха** «КъМР-ни сыйлы юристи» деген ат берилгенди.

КъМР-де ич ишле министр **Игорь Ромашкин** а РФ-ни ич ишле министри **Владимир Колокольцевни** алгышлауун окуганды. Анда Пётр патчахны замандан бери право низамны сакълаучу органла айнуу кыйын жолларын ётгенлери, бююнлюкде уа кыралны таянчагы, аманлыкчылыкга кыжау ишни, жамауатны кьоркыуусулугун жалчыхан баш орган болганы айтылады. «Россейни полициясыны, совет милицияны тарыхы Ата журту-

бузу бёлюмезлик кесегидиле. Аны бетлери кыруу жигитликден кыралмагандыла. Бизни бир журтлуларыбыз право низамны сакълай, ахыр солууларына дери антларына кертчилик калгандыла», - деп айтылады документде.

Игорь Ромашкин кесини эмда министерствону атындан залда олтурган коллегаларын, ветеранлары да энта бир кере алгышлаганды. «Борчларын толтуруп, жанларын бергенлени атлары ёмюрюк боллукду», - дегенди эмда аланы бир минут шумсуз туруп эсгериге чакырганды.

Министр полициячылары улуу кыаумун РФ-ни МВД-сыны Сыйлы грамотасы, министрни Ырызлыгы, ведомстволу майдалла бла да сауғалаганды.

Кыуанчылы жыйылыуда Татьяна Егорова бла Мусукланы Алий да сёлешгенди. Ала право низамны сакълаучула кыраллыкны, мамырлыкны, тынчылыкны жалчытууда жууаплы ишни толтурганларын чертгенди. Парламентни бла Правительствоу таматалары да кыруу кьолла бла келмегенди. Ол кюн полициячылары улуу кыауму законла чыгаруучу эмда толтуруучу власть органланы Сыйлы грамоталарына, Парламентни спикерини Ырызлыгына тийишли кёрюлгенди.

Официальный жыйылыудан сора уа залда олтурганлагы концерт көргюзтүлгенди. Республикада белгиле артистле, тепсеу коллективле да полициячылагы ариу ауазларын бла тепсеулерин сауғалагандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

### Сессия

## Таймураз Ахохов — Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны таматасы

Тонене Нальчик шахар округну Жер-жерли самоуправление советини сессиясында депутатла, конкурс ишлени эсеплерине кёре, Таймураз Ахохов Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны таматасыны кыулугун толтурлугун кыбыл көргенди.

Ол кыулукгы тахтарга 31-чи номерли орта билим берген школну директору Анзор Егожев, Республика клиника больницаны тамата врачы Мурат Муков, Нальчик шахарда 2-чи номерли ИФНС-ны оючусу Залимгерий Налоев, КъМКЪУ-ну Тарых, филология эмда СМИ институтуну директору Муслим Тамазов, «УК Гарант-Сервис» ООО-ну башчысы Аюб Урусбиев, Нальчик шахар округда «Объединение парка культуры и отдыха» АУ-ну таматасыны тапандырыу эмда илму жаны бла орунбасары Муса Чемазюков излегенди.

Жангы мэр Жер-жерли самоуправление советни депутатларына анга ышанганлары ючюн ырызлыгы билдиргенди эмда Кыбарты-Малкьарны игилигине бирлешип жетишимли ишлерге онг боллугуна ийнанганын айтханды.

Таймураз Борисович Ахохов 1971 жылда Кыбарты-Малкьар АССР-де Баксан шахарда тууганды. М.В. Ломоносов атлы МГУ-ну социология фа-



культетин эмда Х.М. Бербеков атлы КъМКЪУ-ну юрист факультетин айырмалы таууханды.

Урунуу жолун 1996 жылда башлаганды. Право низам сакълаучу эм налог жаны бла федерал органлада ишлегенди. 2015 жылда мартдан — КъМР-ни урунуу, иш бла жалчытуу эмда социальный кыоруула министрини орунбасары. 2015 жылда ноябрден — Кыбарты-Малкьарда Федерал Казначейство Управленин башчысы. 2016 жылда ноябрден — КъМР-ни Правительствоу Президетини орунбасары. 2017 жылда июлдан — Кыбарты-Малкьар Республиканы Правительствоу Президетини биринчи орунбасары.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоу пресслужбасы.

### Кырау

## Графикден кеч кыалыргы жарамазлыгы айтылганды

Кыбарты-Малкьарны Башчысыны политика эм инновацияла жаны бла энчи келечиси Хачим Кармоков Нальчикде энди ишлене турган «Южный» бла «Северный» автовокзалла болум бла шагь-ырейленгенди.

Алай бла ишчи комиссия

каны кыатында «Северный» автовокзалда болганды. Кыруулуучула билдиргенлерине кёре, мында адамла автобусланы сакълаучу зал битерге кеп калмаганды. Бююнлюкде подярд организация аны ичинде сюртю-бою ишле бла юрешеди. Онбешинчи



биринчи «Дубки» базарны кыатында ишлене турган «Южный» автовокзалда болганды. Объекте кырагандынын сора Хачим Мухамедович кыруулуш эм подярд организацияланы келечилери бла кенгеш бардырганды.

Анга профильли министерстволаны бла ведомстволаны келечилери, Нальчик шахарны администрациясыны специалистлери да кыатышхандыла.

Хачим Кармоков кыруулуш ишлени графикден кеч кыалмы бардырырга кереклини энчи айтханды. Ол тийреде вокзалны кесинден сора да, жюз адамга кьонак юй, машиналары кьорча жер да боллукдула.

Ызы бла комиссия Шалуш-

июньга жылытуучу эмда кир суу барган система тартылып бошаллыкдыла. Жууук заманда комплекслени арбазларын айтатландыруу, терек-башларын жашиллендируу жумушла башланырга керекдиле.

Планнга кёре объекте бир архитектура бетли боллукдула. Аланы санында кьонак юйле, автосервисле, фонтанла эм башха затла да бирге келиширча ишлениркиди.

Тюбешиуно ахырында Хачим Кармоков республикага бу объекте инвестиция эм социал жаны бла да мағаналы болганларын чертгенди.

Борис БЕРБЕКОВ.

### Билдириу

## Аманлыкъланы тыяргы алланган мадарла

Терроризмге кыжау миллет комитетни республикалы Оператив штабы Россейни Кюнюн белгилеу бла байламлы тюбешиулене кезиуде жамауатны сакълыкга эмда терорчулукдан сакъланыуу жорукларындан таймазга чакырады:

- улоулары энчи белгиленген жерледе салыгыз;
- кьоркыуу болулагы келтирлик эмда тегерекдегиле кьоркыуу чыгаргы ишлени этмеги;
- акылбалык болмаган сабийлени кеслери алларына кыюмгагы;
- ишекли туудурган не болса да, артыкта кепден бери иесиз сюелген автотранспортха, эс бургузгу. Аланы юслеринден олсагыт право низамны сакълаучу органлага не энци службалагы билдирги;
- право низам сакълаучу органланы келечилерини, байрамны бардырылууна жууаплы болган адамланы закон жоруклары бузмау бла байламлы излемлери толтуругу;
- адамла аслам жыйылган жерлеге жанарга,

чачылырга боллук, уулу, ийисли затланы, пиротехниканы, чанчхан, кесген затланы, улуу чулгамланы бла сумкаланы келтирме жарамайды.

Сизни эслигигиз, право низамны сакълаучу органла бла бирге ишлерге хазырлыгызы аманлыкла болмазча этерге онг бергенин унутмагы!

- «Кызыгузыны» телефонлары:
- КъМР-де Оператив штаб — 48-15-48;
- Россейни КъМР-де УФСБ-сы — 48-15-81 (ышанылулукну телефону);
- КъМР-де МВД — 40-49-10 (дежурный бёлюмю); 49-50-62 (ышанылулукну телефону);
- Россейни Следствие комитетини КъМР-де Следствие управленисы — 42-35-92 (ышанылулукну телефону);
- Россейни МЧС-ини КъМР-де Баш управленисы — 39-99-99 (дежурный бёлюмю).

НАК-ны КъМР-де Оператив штабы.

БАЙРАМ

# ТЕНГЛИКНИ, МАМЫРЛЫКЪНЫ, МИЛЛЕТ БИРЛИКНИ БЕЛГИСИНЕ АЙЛАНГАНДЫ

12июньда баш кырал байрамыбыз – Россейни кюню - белгиленеди. 2002 жылга дери аны аты башка эди. РФ-ни биринчи президенти Борис Ельцин 1994 жылда кесини указы бла Россей Федерацияны жалынчакъсызлыгыны юсюнден декларация кыбыл кёрюлген кюннге – 12 июньга - кырал даража береди. Ол магъаналы документ а 1990 жылда РСФСР-ни депутатларыны съездинде кыбыл кёрюлгенди. Андан сора да, ол кюн РФ-ни биринчи президенти айырылганды, анда Борис Ельцин хорлагъан эди.

Андан бери бу байрам конституциялы федерализмни мурдорунда, тенгликни ниетлеринде кыралган жангы Россейни белгиси болуп келеди. 1990 жылда кыбыл этилген декларацияда уа РФ демократиялы, граждан общество айныган, хар этносха да тенг онгла берилген кырал болгъаны тохташдырылганды.

**Документде** белгиленгенча, кырал эм жамаут жашау бла байламлы оноула чыгаргъанда, битеу полномочияла да РСФСР-ни кесине бериледеди. Конституция эмда законла башчылык этгенлери тохташдырылганды. Декларация инсанлагъа, политика партиялагъа, жамаут организациялагъа да тенг эркинлик, онгла бергенди. Андан сора да, законла чыгаруучу, аланы толтуруучу эм сюд органла бир бирлеринден айырылгандыла, автоном республикалары, областланы,



округланы, крайланы эркинликтери кенгертилгенди.

Кыраллыкны кючлеуге уа аны аты Россей Федерацияга тюрлендилгенди, жангы Конституция кыбыл кёрюлгени эмда кырал символика тохташдырылганы да себеплик этгенди. Жалынчакъсызлыкны юсюнден декларация жарашдырылганы бла Ата журтубузну тарыхыны жангы кезиюу башланганды.

**Болсада** бу кыуанчны магъанасын жамаут ал кезиуде ангыламай, анга энтта бир солуу кюннге кыралганды. Адамла дачага барып ишлегенди, табийгъатда солурга чыкгандыла, алай ол кюннге кырал магъана бермегенди.

Биринчи байрам ишле жаланда 1995 жылда болгандыла. 1996 жылдан бери уа ол кенг халда белгиленеди. Ол жыл биринчи кере болуп Москвада Васильевский спускада рок-концерт бла фейерверк кыралган эдиле. Ала бай-

рамны тересине айланып, бюгон да бардырылганларын айтырчады.

1998 жылда Борис Ельцин кесини алгыш сезюнде былай айтханды: «12 июнь кырал байрамды. Алай мен, президентча, хар инсан да аны энчи кыуанчны сезерлерин излейме. Ол магъаналы документ кыбыл кёрюлгени кюнча белгиленмей, барыбызны да бирикдирген байрам, бизни Ата журтубузну кюню болурун сюеме. Аны ючюн мындан ары бизни баш байрамыбызны атына Россейни кюню деп аталады», - деген эди.

Кертисин айтханда, бюгонлюкде бу кыуанчха кез кырам тюрленгенди. Халк анга тенгликни, мамырлыкны, миллет бирликни белгисинча кыраиды. Анга уа байрам регионлада кенг белгиленгенди, аны жангы терелери тохташдырылганлары да шагъатлык этеди. Сёз ючюн, 12 июньда РФ-ни Кырал саугаларын беруу тере 1995 жылда жара-

тылганды. Ал кезиуде адабиятда эм искусствода артыкда жетишилди сыйлана эдиле ол кюн. 2005 жылдан бери уа илму, гуманитар эм башка жаны бла да айырмалыла Кремльде саугаланадыла.

**Алай** терелени асламы уа Россейни байрагын сыйлау бла байламлыдыла. 2007 жылдан бери «Россей триколор» деген акция бардырылады. Жаш адамла кыралны битеу регионларында да байракча тюрсюнлю ленталаны юлешедила. Былтыр а Грозныйде 16 минг адам, бирге жыйылып, кюлларында акъ, кек эм кызыл шарлары бла шахарны ара майданында РФ-ни кырал байрагын суратын кырагандыла. Чечен Республика байрамга хар заманда да сейир затла бла тюбегенине халк юйренгенди.

**Сёз** ючюн, 2016 жылда эртенликден окуна жамаут республиканы ара шахарны баш майданында жыйылган эди. Биринчиден, грозныйчилюк кыуанчха юлешинип, кызыл, акъ, кек футболкалары бла РФ-ни байрагын кырагандыла. Бу акцияга 6 минг адам кыатышханды. Ызы бла уа битеу жыйылганла бирге Ата журтубузну гимнин айтхандыла. Бу ишге уа 115 минг адам кыатышханды, деп билдирген эдиле власть органла.

Черкесскде уа дауурбасчы кызыланы концертлеринден сора жаш адамла 30-мертлик байракны шахарны орамлары бла элтгенди. Владикавказда РФ-ни кырал байрагын самолетта учургандыла.

Быйыл а сейир акцияны Ингушетия хазырлаганды. Анда волонтерла 100-мертлик триколорну Магасада Келишулюкюню 100-мертлик кыаласына кётюрлюкюле. Ол а Шимал Кавказда бек бийик болганын айтырчады. Кеси да миллет бирликни белгисине саналады.

**Да** Россейни инсаныма» деген битеуроссей акцияны бардыруу иги тереге айланганды. Ол кюн 14 жыллары толган жашлагъа бла кызылга баш документлери – паспортлары – бериледеди. Сёз ючюн, былтыр Кыбарты Малкярда Россейни жангы инсанларына документлерин КЪМР-ни Башчысы Юрий Кокков Правительствою юйюнде бергенди. Ол кюн тюбешиге олимпиадалада, конкурслада хорлагъан 15 жаш адам чактырылган эди.

Былтыр а Нальчикде энтта бир сейир иш бардырылганды - Россейни халкларыны шуёхлукларыны парады. Анга бек аздан 8 минг адам кыатышханды. Республикада жашаган битеу миллетлени келечилери да бир тизгинде шахарны ара орамлары бла кыуанчлы халда ётген эдиле.

Парад быйыл да бардырыллыкды. Андан сора да Нальчикде ГКЗ-ны аллында «Мени кыралым – мени республикам» деген фестиваль, тюрлю-тюрлю концертле да бардырырга белгиленеди.

Басмага **АБДУЛЛАХЛАНЫ ФАТИМА** хазырлаганды.

Магъаналы иш

Татьяна ЕГОРОВА:

## Деменгили кыраллыкбызны керти гражданлары болуругъузну тежейме

КЪМР-ни районларындан бла шахарларындан 26 школчу «Мен – Россейни инсаныма» деген битеуроссей акцияны республикалы бёлююне кыатышхандыла. Алагъа кыралны инсанларыны баш документи кыуанчлы халда Парламентде берилгенди. Жашланы бла кызыланы жашауларында бу магъаналы иш бла алгышларга законла чыгаруучу органны спикери **Татьяна Егорова**, аны орунбасары **Жанатайлы Салим**, Культура, граждан общество институтларын айнытуу эм СМИ жаны бла комитетни башчысы **Борис Паштов**, атаналары да келген эдиле.

Татьяна Борисовна, тюбешиюну ача, республиканы законла чыгаруучу органында быллай кыуанчлы ишлени кырау, билим алыуда жетишимли жаш адамлагъа РФ-ни инсананы паспортларын беруу иги тереге айланганын белгилегенди.

- Сизге бюгон энчи кюндо:

жашауугъузда баш магъаналы документни аласыз. Туугъаныгъыздан да РФ-ни инсанларысыз, алай анга шагъатлык этген документ а 14 жылда бериледи.

Сиз алыкъа жаш адамла кыуада, спортда, чыгармачылыкда, жамаут ишле жетишимле болдургансыз. Ала уа сизни жашауугъузда кенг жолланы ачарла деп ышанама. Бюгонлюкде ёсюп келген телюге айнырга уллу амалла берилгенди, жаланда жюрегигиз тартхан усталыкны тюз сайларга, айырмалыла сынына кирир ючюн битеу фахмугъузну хайырларырга тийишлиди. Ма быллай гитче хорламладан кырадалы кыралыбызны, республиканы да даражасы.

Бу акция кыралыбызда баш магъаналы байрамны – Россейни кюнюню – аллында бардырылганы ючюн а бюгюнда энчиди. Кырал – ол неди? Бек алгъа анда жа-



шаган халкыладыла. Мен а сиз деменгили Россейни керти инсанлары болуругъузну тежейме. Кыайда жашасагъыз, турсагъыз да Ата журтубузну атын ёхтемлик бла айтырсыз деп бек ышанама.

Байрам а тамата телюню жигитлигине баш урууну белгисиди. Ала салган ариу терелени андан ары бардыр-

лыкыла сизсиз. Россейни айнытууга тири кыатышып, аны жетишимлерини мурдору болурусуз деп бек ышанама, - дегенди кесини сезюнде Татьяна Егорова.

Россейни жангы инсанларыны атындан а бу кыуанчлы ишни кырагандыла ыразылыклары айтып, **Тамерлан Калмыков** бла **Надежда**

**Крыгина** селешгенди. Ала кюлларына паспортларын алгъанда кеслерин таматаракъ болгандарын, жуапплыкны сезгенлерин айтхандыла. Тюбешию Россейни гимнин согууу бла бошалганды.

КЪМР-ни **Парламентини** пресс-службасы.



## Жетишим

БАРЫБЫЗНЫ ДА КЁЛЮБЮЗ  
КЁК БЛА ТЕНГ БОЛДУ

Саратов шахарда Л.В.Собинов атлы кырал консерваторияда таулу композитор Малкxандулары Ахматны «Минги тау» чыггармасыны премьерасы болганды. Бу симфония тауулары музыка тарыхында биринчи. «Глинка, музыканы халкx кыраиды биз а жаланда аранжировка этебиз, дегенди. Ала кертти сёздөлдө. Кырачайлылары бла малкxарлылары музыка хазналары чексиз байды», - дейди Ахмат.

Сёзсюз, бу премьеры битеу Кавказга, Россейге да огурулу халар болганды, барыбызны да кёлөндиргенди. Симфонияга тынгылай туруп, Кавказ таулары кёз аллына келтирген адам жыламуклары тыяллык тойюлду. Малкxанду улуну, музыка фахмусундан сора да, терен сезе билген жюриге барды.

КxМКxУ-ну профессору Башийланы Светлана: «Мен 2014 жылда Саратовда кырал консерваторияны профессору Лилия Вишневецкая бла танышкан эдим. Ол манга: «Гармония» теориялы предметтен Нальчиктен бир фахмулу жашны, Малкxандулары Ахматны окутама. Ол бизни кафедрада композицияга юйрөнөди, кыбузга да, фортепианога да бек устады, кыскасы - фахму», - деп жазган эди», - дегенди.

«Минги тауда» халкx макxамла эшитиледи. Быйыл жаш консерваторияны бошарыкxды. Экинчи курсда окыганында кыбузга эм струнный оркестрге «История народа на устах» деген поэманы жазганды. Ол чыггарма да бек сейирди: профессионал музыкада кёчгюнчюлюкxю юсюнден биринчи поэмада струнный оркестр бла бирге Ахмат кеси кыбузга сокыганды. Анда мамыр жашауну бузулганы, уюп турган элге кыйынлыкx кxалай киргени кёргюзтүлгөнди.

Ол заманда окууна ачык болган эди: Малкxанду улу эпика чыггармала жазалады. Кxартланы, сабийлени, тишируулары гузабалары, абдырагxанлары, амалсызлыкxларын кёргөтгөнди. Алай ол кxара, бушуулу жылда адамланы сакxлаган кюч болганын да эшитибиз биз анда. Сейир тойюлмюдө, кёчгюнчюлюкxю юсюнден поэмада жарыкxны, игиликни сезгенлей турабыз. Ол ёлюмсюз жарыкxды, инсаннны жанында, кёзлеринде, бетинде болган.

Кx айдан келеди кыйынлыкxны кётүрүргө кюч? «Минги тауга» тынгылагxаннан сора жууап бирди - таула тауулагы сынмазга кxары бередиле. Симфонияны биринчи кесегинде бийикликни аруулугу суратланады. Экинчисинде аны кxатында жашаган адамла



шуёхлукx жюриге билгени кёргюзтүлгөнди. Ючюнчю бёлюмюнде абезехни эшитибиз. Халкx музыка академиялы инструментле бла согуулады. Симфонияны тёртюнчю кесеге Минги тауга гимнди.

Жашны устазы Владимир Мишле сохтасы жангы дуниялары ача билгенин чертгенди. Дирижёр Сергей Нестеров а: «Ахматны музыкасы жюригден келеди», - дегенди. Саратовда консерваторияны оркестринде жетмиш беш студент барды. «Аланы хар бири да тюз мен излегенча сокыгандыла. Мен бек ыразыма», - дегенди жаш композитор кеси уа.

Алайды да, энди бизни халкxыбызны оркестрге жазылган симфониясы барды. Миллетибизни музыка хазнасын профессионал сахнага чыггарган Малкxанду улу биринчи аттамларын эте эсе да, анга Россейни белгили музыкантлары бийик багxа бичгендиле. Музыка культурабызны айнырыгына ийнанырга энтта бир огурулу сылтауууз барды. Жангы жетишимле тилейбиз авторга!

Жарсыуга, хунерлиле болсала да, бизни жаш адамларыбыз искусствону сайламайдыла. Малкxандулары Ахмат а жюригени, фахмусуну ызындан барырга жигитлик, кишилик да тапханды. Ол ачык юлюгдө башалагxа да. «Минги тау» барыбызны да кёлюбюзно кёк бла тенг этгенди. Музыка, таулу музыка даражалы сахналада эшитилгени халкxыбызны кючлю тамырлары болганына шагxатлыкx этеди. Аны бла байламлы тамблагы кюнюбюз барды деп таукелленирге боллукxбюз.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: Ахмат дирижёр Сергей Нестеров бла.

## Кxайгырыу

Сабий сакxлагxан  
тишируулага таплыкxга

Марат Хубиевни башчылыкxында КxМР-ни Саулукx сакxлау министрствосунда Кxагxанакxланы ёлююлерин азайтуу жаны бла штабны кенгешти ётгенди. Быйылны биринчи кварталында сабийликx эм аначылыкx бла байламлы эсеплени юсюнден информацияны республиканы Минздравында балалагxа эм аначылыкxга медицина болушлукxну кxурау бёлюмю башчысы Юлия Шогенова, тамата акушер-гинеколог Лолита Темботова, тамата неонатолог Тереза Шухова эмда тамата педиатр Анета Мамбетова тура этгендиле.

Жыйылууну эсеплерине кёре специалистлени усталыкxларын ёсдюрюргө, сабий туугxан эм неонатал бёлюмледе санэпид низам жаны бла контрольну кючлөргө, реанимация бёлюмледе, родзаллада ай сайын бактериология тинтиулени жалчытырга, амбулаториялада педиатр службаны ишин айнытырга деп келишгендиле. Жылны

ахырына Перинатал араны мурдорунда инвазив перенатал диагностика кийрилликди. Андан сора да, Бахсан, Прохладна, Урван, Май районлада перинатал арада эмда сабий туугxан бёлюмледе быйылны июльда узак элден келген тохтамай медицина болушлукx изленген ауурулукxлары болган тишируулага сестринский орундукулx ачыллыкxдыла.

Республиканы саулукx сакxлау министри Марат Хубиев халлеринде кxоркxуулары бийик болган узак районлада сабий сакxлагxан тишируулага артыкx эс бёлюрге кереклисин белгилегенди. Ала учётда турган консультацияла бла байламлыкx тутарга тийишлисин да чертип, штаб чыгарган оюнулары кxалай тамамланганларына кxаралгxанлай турлугxун билдиргенди.

КxМР-ни Саулукx сакxлау министрствосуну пресс-службасы.

## Бир кырал экзамен

Сынаула тохташдырылган  
кезиулеринде бардырыладыла

Республикада ЕГЭ-ни мурдорлу кезиуу быйыл 28 майда башланганды. Ол кюн школну тауусханла географиядан бла информатикадан сынаула бергендиле.

Информатикадан экзаменле эки пункта ётгендиле, алада видеокараула да болгандыла. Мектеплени барысында да темир излеген кепле орнатылгандыла. ЕГЭ-ге барлыкxлары билдирип, 240 заявление жазылган эди да, сынаулага уа 144 адам келгенди.

Географиядан а экзаменни 50 выпускник бергенди, заявленила уа 156 эдиле. Ол жалаанда бир пункта бардырылганды. Анда да видеокараула болгандыла. Сынау иш эки кесектен (34 задание) кыралганды. Эки предметтен да ЕГЭ-ле бузукxлукxсуз озгандыла. Аланы кезиуенде жамауат кxараучула да ишлегендиле.

2018 жылда Бир кырал экзаменни КxМР-де мурдорлу кезиуде (28 майдан 2 июльга дери) берирге 4582 адам эсепле алынганды. Аладан 4394-сү шоклланы быйыл тауусханладыла, 188-си уа мектеплени алганы жылдада башагандыла. 30 майда уа выпускникле биринчи борчлу халда берилгенди. ЕГЭ-ге келгендиле. Быйыл аны 4238 абитуриент жазганды. Сынаула 26 пункта бардырылгандыла.

Экзаменни кезиуенде ГЭК-ни, билим берирге надзорлукx эм контроль этген управленины келечилери, Жаш тёлуюн россейли союзундан жамауат кxараучула да аны кxалгай озганын тинтгенлей тургандыла. Бузукxлукxла да болгандыла. Тохташдырылган низамдан чыкxанлары ючюн тогуз адам ЕГЭ-ден кысталганды.

Математикадан мурдорлу экзамен 20 заданидан кxарула, юч сагxатны ичинде (180 минут) бардырылганды. Бу сынаулага эм улуу багxа беш

баллды. Юч балл алган а ЕГЭ-ни бергенге саналады. Эсепле 9 июньдан кеч кxалмай белгили боллукxдыла.

Тёртюнчю июньда уа сабийле химиядан бла тарыхдан экзаменге келгендиле. Биринчи предметни 930 адам сайлаганды. Бузукxлукxла да ычындырылгандыла. Ала ючюн сынауладан тогузоулан кысталгандыла. Тарыхдан а 1291 абитуриент айырганды ЕГЭ-ни. Аланы да сегизиси кетерилгенди.

Сагxынылган экзаменле 22 пункта бардырылгандыла. Аланы кезиуенде Карелия Республикадан да жамауат кxараучула ишлегендиле.

Алтынчы июньда уа, улуу поэт Александр Пушкини туугxан кюнюнде, 4341 выпускник эм кёп адам кxатышкан сынауну - орус тилден ЕГЭ-ни бергенди. Ол 27 пункта кxураулганды. Барысы да видеокараула бла жалчытылгандыла. Дагыда аланы битеуенде да экзаменни материалларыны толук комплектин аудиторияны кесинде басмалаган эм экзаменге кxатышканла жууапланы жазарыкx бланкланы сканирование этип жалчытхан технологияла да хайырландыла.

Бу сынаудан тёрт адам кxысталганды. Аны кезиуенде да жамауат кxараучула экзаменни кxалдай озганын тинтгенлей тургандыла. Эсепле 25 июньдан кеч кxалмай белгили боллукxдыла.

Энди уа сабийле тыш кxыраллы тилден ЕГЭ-ге хазырланадыла. Ол тогузунчу эм оюнчюнчю июньда озарыкxды. Онтёртюнчю уа экзаменге обществовонанияны сайлагxанла барлыкxдыла.

АТАБИЙЛАНЫ Мариям, Жарыкxландыруу, илму эм жаш тёлуюн ишлери жаны бла министрствону пресс-службасыны таматасы.

## Жамауат палата

Патриот ниетде юйретиуню -  
бусагxатдагы излемлени даражасына

КxМР-ни Жамауат палатасыны билим берирге эм илму комиссияны жыйылууу бу жол Тырныаууну 5-чи номерли гимназиясында бардырылганды. Ол ёсюп келген тёртюнчю патриот ниетде юйретиуге жораланганды. Анга Элбрус районну администрациясыны, культура эм управления келечилери, чекчиле, жаш аскерчиле да кxатышхандыла.

Ол жаны бла Элбрус районда не иш бардырылганыны юсюнден районну администрациясыны башчысыны орунбасары Арслан Улимбашев билдиргенди. Ол келтирген шартлага кёре, шоклланы асламысында аскер-патриот биригиуле кxураулыдыла, алагxа жюриогенле уа битеуекырал, республикалы эм муниципал акциялагxа, аскерспорт эришууле, спартакиадалага, слётлагxа тири кxатышдыла, алада алчы жерлеге да чыгxадыла. Ол а жаш адамланы аскер усталыкxлары сайларга, Россейни аскеринде кxулукx этерге кёлөндиреди.

Билим берирге управленины баш специалисти Атырзаланы Алиса, Огъары Бахсан, Нейтрино, Элбрус эм Терс-Кxол бийик тау элпени шоклланы ФСБ-ны регионда кечки бёлюмледе бла байламлыкxла жюриоттенлери, кxырал байрамланы бирге бел-

гилегенлерин да айтханды. Жыл сайын битеу шокладан окуучула кеслери «Зарница» аскер-патриот оюнда сынайдыла. Улуу Хорламы аллында «Победа» деген оюн да тереге айланганды. Талай билим берирге учреждение «Юнармия» битеуроссей сабий-жаш тёлую аскер-патриот кxымылдаугxа кxатышдыла. Акxылбалыкx болмагxанла окуудан бош заманларында волонтёр иш бла кюрешедиле, аскерчилени кxыбарларына кxарайдыла, дегенди ол.

Комиссияны башчысы Зумакxулланы Асхат Элбрус эм Черек районлада патриот ниетде юйретиу жаны бла ишле бийик даражада эм аслам халда бардырылганлары белгилегенди. Аны бла бирге ол аллай жумушланы кёбейтирге кереклисин эсертгенди. «Жаш тёлуюн Ата журтха соймекликде, ол жууаплыкx не болганын толук ан-

гылап ёсөрча этерге тийишлиди. Ансыз экстремист, амалчылыкxы организацияла, тюрлю-тюрлю сектала аланы кеслери жанларына тартырга кюреширдикле», - дегенди.

Жыйылууда оюмларын Кxулбайланы Хаким, Мурат Хаконов, Гуппойланы Тимур, Хапаланы Назир, ФСБ-ны Огъары Бахсанда чекчи заставасыны башчысыны орунбасары Владимир Зубков, урушну, урунууну, саууланган кючлени эм право ницаны сакxлауу органданы ветеранларыны районда советини башчысы Кxудайланы Мажит, ДЮСААФ-ны районда бёлюмюню таматасы Хаджиланы Руслан, устаз Малкxарукланы Махти билдиргендиле. Сёлөшгенле башха районланы сынамагына да кxарарга боллугxуну, арада байламлыкxлары кxурауга кереклисин юсюнден да айтхандыла. Аскер махтаулыкxну Минги тауда 2500 метр бийикликде орналган музейин ремонт этерге кереклиси да эсертилгенди.

Алиса ТАРИМ, Элбрус районну администрациясыны пресс-службасыны башчысы.

ХАЛКЫБЫЗНЫ АЙТХЫЛЫКЪ УЛАНЛАРЫ

# АНЫ ЖАЗЫУУ – ТУУГЪАН ЖЕРИНЕ ЭМДА АДАМЛАГЪА КЪУЛЛУКЪ ЭТИУ

## Сабийлигини ажайып тангалары

Хасан Кенделенде тууганды, сабийлиги анда бла Тёбен Чегемде ётгенди. Атасы Нох, Чабдарланы Сюлемен хажини сохталарындан бири, Кенделенде медиреседде, Дагъыстанда Темирхан-Шурада да окъуганды. Эфендиллик ишин туугъан элинде, Чегем аузуна Суусузда, Эл-Тюбюнде да бардырганды. Аны биринчи юйдегиси Татталаны Муслимат эди. Хасанны бла Мариямны аналары. Болсада экинчи юйдегиси, тиширыулары Къуран окъурга юйретичю Жансуйланы Фатиматны да кыйыны аз туююу эди жашха. Ол аны унутмаганды. 1930 жылда эфендилени тутуп башлаганда, Нох да аланы ичлеринде болуп, тутмакъда ёлгенди.

Хасан Кенделенде жети классны бошап, Нальчикде педагогика рабфакада окъуганды. Урунуу жолун туугъан элинде комсомол организацияны таматасы болуп башлаганды. Ол заманда ол район ара эди, жашау да – магъаналы, толу.

## Театрға атламла

Ол заманда жыр-төпсеу, сахна культураға иги да эс бурулуп башлаганы белгилиди. Хар жерде жыр-төпсеу, театр оюнга салган къауум болганды. Жаш телюу бла ишлеген Хасанга уа аллай затланы къурау борч окъуна эди.

Нальчикде 1937 жылда малкъар колхоз-совхоз театр ачылганды, аны таматасы Акъайланы Къасым Къудай улун ары окъурга, ишлерге да чакъырады. Жаш адам ол жюреги тартхан затны суююп этгенине не сёз!

1939 жылда малкъар театр биринчи оюнун – Отарланы Керим кёчюрюп, К. Тренёвну «Любовь Яровая» деген пьесасына кёре салынган спектакльни кёргюзтгенде, Хасан анда баш жигитни – поручик Яровойну сыфатын къураганды. Ол жылда 10 декабрьде «Социалист Къабарты-Малкъар» газетде Къулийланы Къайсын: «Поручик Яровойну ролюн Кудав ойнайды... Спектакльде къуралган сыфатладан бек игиси олду дерге боллукъбуз», – деп жазганды.

## Аскер жолла

Кёп бармай аны аскерге чакъырадыла. Ары юйдегиси Жаппуланы Шамкъыз, жашы Магомет да ашыргъан эдиле. Тау элде не торлю жумушха да жарап ёсген жашха кыйын туююу эди солдат болурга юйрениу. Бютюнда уллу къууанчы уа – аны биргесине тюшген жашладан бири Къулийланы Къайсын болганы эди. Аланы, таулулукъдан сора да, театрға соймеклик, чегем тамырлары, къанатлы жашлыкъ да байлай эдиле. Ол заманда аланы араларында жаратылган къарындашылыкъ бир заманда да седиремегени белгилиди.

Ала аскер буйрукъ бла бир бирден айрылганды да, арада къагъыт жюрютгенлей тургандыла. Хасанны полковотгенлей тургандыла. Хасанны полковотгенлей тургандыла. Хасанны полковотгенлей тургандыла.

Къыска курладан къайтхандай, Къудай улун жаяу аскер ротаны политругуну экинчисини къулулгуна салгандыла. Таман ол кюнде Уллу Ата журт уруш да башланганды.

## Ётюрлюк суралган жылла

Хасан къуллукъ этген бёлюм къырал чекден узакъ болмаганы себепли къазауатха ол ал кюнде киргени бамды.

**Быйыл миллетибизни игилеринден бири Къудайланы Нохну жашы Хасанга жюз жыл боллукъ эди. Таныгъанланы айтыуларына кёре, ол адамлыгы, батырлыгы, халаллыгы да болган чынтгы таулу киши эди.**



## Бир журтлуларыны жакъчысы

Таулу халкъга жетген кыйынлыкны юсюнден алда окъуна эшитген эди Хасан, алай аскер борчун толтуруу анга башха онг бермегенди. Эркин болганлай, ол таулула кёп жашаган жерге – Фрунзе тийресине Ново-Покровка элге – жыйышхан эди. Юйюрюн Къазахстанны Джамбул областыны Курдай районуну Ворошилов аты колхозунда табып, Къыргызстанга кёчюргенди.

Кёчюнючю болганлыкыга, Ата журт уруну аллындан ахырына дери барган капитанга ким да сый бергенди. Ахшы адамны кимге да ахшылыкы жеттени хакъды. Бизни юйюбюзде да, кёп башха жерледече, Хасанны аты иги бла эсгерилуюу эди. Атамн азнор чюгюндюре ишлегенлеге суу ташычу эди. Бир жол, къарысуздан ишлеялмай тохтаганды, бир жемталачы тиширыуу бригадир къамичи бла туюе турганлай, юсюне келип къалады.

Жаш адам эди, сермеп, ол кыргыз-

болганын ол адам иги ангылай эди. Юйюр жашауунда, бир абынган миг сюрюнюр дегенлей, Хасанны тынчылыкы болмай кёп турганды. Экинчи юйдегиси Ёзденланы Жютюу бла да бир бирни ангылар онг чыкъмаганды. Тамам бери къайтырны аллында тюбегенди ол жемталачы кызы Горойланы Нажабатха. Аны бла бир уя къуарга уа шухлары Къулийланы Къайсын, Уяналаны Баттал, Кучукланы Магомет, Хутуйланы Ханафий, Улбашланы Локъман болушхандыла. Туугъан журтларына бирге тебиреген эдиле.

## Юйге къайтханда

Сюрюнгенден жыйылганды, Къудайлары Нальчикде жашау этип башлагандыла. Алагъа Хасанны шуху къабарты пост Бетал Куашев тюбеп, биринчи заманда ол берген отодауа жашагандыла. Юй тамата радиода ишге кирип, эл мюлк беруилени элтгенди. Ызы бла «Коммунизмге жол» газетни энчи корреспондент болуп урунганды. Ол лакъырдачы, ишин суюген, ачык жюрекли эм халал къоллу адамны аягы басмагъан респуб-



«Коммунизмге жол» газетни коллективи. 1975 ж.

Фашистле билмей турганлай чабып, чек сакълагъан полкнуну ууатхандан сора былагъа жетеди кезиу – бир кюнню ичинде жети кере жан атады душман алгъа барыргъа, анча кере тыядыла аны совет солдатла. Ол уллу жетишиши эди – сау кюнню къаты саууланган, иги юйретилген фашистлени тыйып, бизни аскерлеге хазырланыр онг берген. Алай башланган эди койсюз уруш аскер бёлюмде политрук, комсомол башчы Хасанга.

Карелия фронтда лыжачыладан бригадала къуралганды, жаш аланы биринде тасхачыланы таматасы болуп турганды. Нёгерлери аны ышангылы, батыр жюрекли болганын ючюню суюгендиле эм багъалагандыла. Къыйын болумда душман турган жерге барып, юч «тил» келтиргени ючюн Къудай улуну Къызыл Жулдузну орденине тийишли кёргендиле.

Андан арысында да Хасан, махтаулу жолундан таймай, уруш жоллада барганды. Ал саугъасына Ата журт урушун экинчи даражалы ордени, «За оборону Советского Заполярья», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-45 годы» эм башха майдалла да къошулгандыла. Аны, командование берип, отуз жети махтау къагъыты, аты жазылган аскер саууту да болганды. Уллу Хорламга таулу жаш Австрияда тюбегенди. Жуукъ-ахлусун а 1946 жылны август айында юйюнден узакъда тапханды.

лыны атдан алып, жерге атып, бир да кыйлыксыз туюген эди деп айтычу эди аны кеси кёзю бла кёрюп турган Таукенланы Харун. Ма ол атамны тутхан кюн бизге Сынташха ыннамы (Мусукаланы Баттаны) кёрюрге, хапар билдирге Къудайланы Хасан бла Текуланы Азрет келип къаладыла – экиси да ордени, майдаллы, энчи сауутлу фронтвикле, шухла. Ала чыгъарган эдиле атамны тутмакъдан.

Бизгеча, ала – миллетни жакъчылары – кёплеге болушхандыла. Сёзлери да ётгенди. Хасан анда алгъа «Заря» колхозда ишлегенди, юйюрге къызчык да къошулганды. Алай ол насып кёп бармай юзюлген эди, алгъа кичи баласы, ызы бла юй адамы Шамкъыз да ауушуп, анга кыйын сынама кёрюрге тюшгенди.

## Мерю шухлукъну кючю

Аны Кант районну «Къызыл партизан» колхозуна председателге салганларынды, ал тёгерекде жашаган кёчюнючюле соллу алган эдиле. Алай, ара мюлкню байлыкына сакъ туююлсе деп, аны ызындан тюшгенле да болгандыла. Къудай улу ол дауладан да таза чыкъганды. Анга билеклик этген а фронтч шуху эди – район таматаладан бири. От-окъ тюбюнде жаратылган къарындашылыкъ къаллай бир кючю болганы былайда кёрюню турады. Баям, Хасанча, Ата журт ючюн жан берирге хазыр жашла ёсдюрген халкъ къыралны аллында таза

бликада эл-жер къалмагъанына кёлле шагъатлыкъ этдиле. Ол, жаз-къыш деп, кюнню халына да къарамай, улоу тапса, аны бла, тапмаса, жаулай барып, заманыны асламын элдеде, мал фермалада, жайлыкълада, сабанчы жыйынлада ётдюрючюу эди дейдиле.

Эл-элдеде аны танымагъан, сый бермеген болмаз эди – мал бла, жер бла кюрешген иш кёллю адамла – аны очерклерини жигитлери – бары да Къудай улуну шухлары болуп къала эдиле. Аланы юслеринден журналист «Ол кюнде» деген аты бла энчи китап да чыгъарганды, окъучулары назмулары бла да къууандыра турганды.

Хасанны тамата жашы Магомет республикада, андан тышында да белгили адамды, кёп жерледе болганды, ишлегенди. Ол – Россейни Жазыучуларыны союзнуу келечиси, беш китапны автору, Махмуд Кашгарлы аты тюрк премияны лауреатыды (2015 ж.). Экинчи юйюрюнден жашы Валерий Былымда жашайды, кеси заманында бу андагы совхозну тамата зоотехниги болганды. Бусагъатда солуданды.

Нажабат бла Хасан а эки кызы бла бир жаш ёсдюргендиле. Ала барысы да халкъыбызга жараган адамла болгандыла. Жашы Муталип – полковник, Чегем районда военком болуп турганды. Марина сабий сацца ишлейди. Фатима юйюрюне къарайды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.



## Эсепте

Россейни эм иги  
китаптарыны санында

Москвада «Кызыл майдан» фестивалы чеклеринде Россей Федерацияны китап чыгаруучуларыны ассоциациясы кырагъан «Жылны эм иги китептери» - 2017 эришиуну эсептери чыгарылгандыла. Кыралны аслам издательстволарыны жюзле китаптарындан оналты номинацияда эм ахшылары сайлангандыла. Аланы санына Нальчикден басмачыла Мария бла Виктор Котляровланы, авторлары да ала кеслери болгъан, эжитомлукъ сурат альбомлары да киргенди.

«Эски Нальчик» бла «Эски жангы Нальчик» деген жыйымдыкыла «Россейни регионларыны айнуларына себеплик этген эм иги китеп» деген номинацияда хорлагандыла. Авторлагъа лауреатны дипломлары, биринчи басмачы Иван Фёдоровични статуэткасы эмда Россейни Журналисттерини союзуну сыйлы грамотасы берилгенди.

Фотоальбомла «Сюйген шахарыбыз» деген энчи автор проектни чегинде дунья жарыгын кёргенди. «Эски Нальчик»

деген XIX ёмюрнү экинчи жарымындан башлап Россейде 1917 жылда болгъан ишлеге дери кезиуну белгилейди; «Эски жангы Нальчик» - 1918 жылдан башлап кыркынчы жылланы экинчи жарымына дери кезиуну.

Жюзле бла суратла, баладан кёбюсю биринчи кере басмалангандыла, шахарны тарыхын кёргозтедиле. Котляровланы лирикалы текстлери уа Нальчикни объекттерини, атлары айтылган нальчикчилени эмда шахарны артык белгиле болмагъан шартларыны юсюндөн харплайдыла.

Мелованный кыагытда басмаланган, энчи форматлы, сыфатлы сурат альбомла жаланда кёрюмдюлери бла окууна кеслерине эс бурдуртадыла. Бу Нальчикни сюйгенлеге алаамат саугъа болурча изданиады.

Мария бла Виктор Котляровланы «Сюйген шахарыбыз» деген проектлери мындан ары да бардырыллыкды - авторла «Жангы Нальчик» атлы фотоальбомун ишин тамамлай турадыла. Анда 1940



жылланы ахырындан 2000 жылгъа дери кези алынады, изданианы эки кесеги да кыаты тышлы боллукъдула.

## КЪОНШУЛА

## Кыргызстанда ашау-жашау не халдады?

Бишкекте кемсиз пробкала, артыкда Ош базарны кыатында. Шофёрла исилликде музыкагъа тынгылайдыла, машиналары терезелеринден сугъулул. «Тюз россейдеча, - ёттемленип айтады мени жолюучу нёгерим, кыргыз журналист. - Мен Краснодарда болганма, юч сагъатха бекленип кыалганма».

Ортаазиячы шахаргъа мында япон аш-азыклары бла ресторанланы саны мардасыз кёбдү. «Москвада, Питердеча, - дейдиле манга. - Сомну кыйиматы тюшгенлей, сизде барлада ишлегенлени асламы юйлерине кыайтхандыла». Орамлада - плакатла, ветеранлары озган Хорламны Кюню бла алгышлагъанла, хар экинчи машинада георгиевская ленточка. «Россейдеча, - деп хапарлайдыла жангы тенгилери. - Республикадан фронтха кёл жашларыбыз кетгенди, аладан минглге жигитча жоюлгандыла. Биз аланы сыйларын кёребиз».

Кыбыха юбкала  
эмда исламистле

Президент тохананы буруунда пероворотлада ёлгенлени атларыны тизмелери тагытылп турадыла. 2010 жылда Курманбек Бакиевни тахтадан тюшюргенде, Бишкекте 100 адам жоюлганды. Аны аллындагы Аскар Акаев «тюлпун революция» себепли кыралдан качханды. Андан бери башчыны бир болжалгъа айырадыла, диктатор болурга излемезча.

Шимал эмда кыбыла кланла власть ючюн бир бирлери бла бюгюн да кюрешедиле, алай сауутсуз. Бишкекчиле Ош бла Джелал-Абдада жашагъанланы исламист ниетлеге ёч болгъанлагъа санайдыла. Бытыр апрельде Петербургну метро-сунда кесин атыргъан Ошдан чыкыгъан узбеки эди.

Мен радикал ислам жылдан-жылгъа жайыла барыр деп бек кюркюма, - дейди омак кийинген тиширчу, жер-жерли телевиденианы ишчиси, мени сёз нёгерим. - Кытайлыла нени да бийлеселе окууна игиди, исламизациядан эсе. Айтыргъа, ара шахарда жабылгъан бетле бла кыра кийимлени мен кёрмедим. Хар кыайда да кызыла мини-юбкалары бла таукел айланадыла. «Тамам Россейдеча», - деригим келгенди.

«Сен Москваданмыса? Мен анда урунганма», - деп кыуандыла, мени ахчамы орунуучу кыргыз сомланы санап бере, алышдырыу пунктну ишчиси. «Ким болуп?» - «Таксист, официант, арда сушала кесгенме. Мобиль телефонна телерге унутханма да, мени ашыргъандыла, «кыра тизмеге» тюшгенме». Официал халда Россейде Кыргызстанны 700 минг гражданы урунады. Республикада уа 6 млн адам жашайды. Абдураманов атлы (алгын Советская) орамда, банклары бёлюмлери жайылган жерде кыачан да халк асламды - гастарбайтерлени юйюрлери аха аладыла. Россейни шахарларындан бери келгени битеу саны Кыргызстанны ВВП-сыны 29 процентин тутайды.

Мен бек насыплым, орус тили иги билгеним ючюн, - деп ангылатады атасын жокларгъа келген Рахимбек Ибрагимов. - Аны себепли супермаркетде кассир болуп ишлейме, жылыда, Екатеринбургда. Сизинча селешалмагъан Таджикстанны граждандары уа 30 градусха жетген сууклыкка да конню узуну кырулушлада.

Бишкекте, кертиси бла да, сейирсине - мындагы жамауат, интеллигенцияны, арбаз сибириучолени окууна кышуп, орусча алаамат ариу селешеди. Мен шокдан келген сабийлеге тюбегенме. Ала Читада неда Курскда тургъан бир жылгыларыча тири хапарлашхандыла. Аны сылтауу неди? Улуу Ата журт урушун кезиунде Киргизияны ара шахарына Москвадан бла Ленинграддан аслам профессура кёчюрюлгенди, жартысы мында кыалганды. Ма ала орус тили даражасын бийикге кётюргенди.

## Кымылдауукъ хал

Жарсыугъа, хар зат да аман бола барады, - дейди Аграр университетни алгыннгы преподаватели Алексей Ахмаров. - 1970 жылда оруслау кыралда тургъан халкыны 29 процентин тутта эдиле, бусагъатда уа - 6 процент. Ол эм алгъа жашауу алаша даражасы бла байламды. Бишкекте орталык иш хакъ россей ахчагъа 10 800 сомду, регионлада - 7 минг сом. Айхай да, эки пероворот, кыбылада узбекчиле бла кыргызлыланы араларында эки минг адамны жойгъан кесишиу да билингенди. Ким сюеди тохтамагъан революцияла, низамсызлык, законсуздук халда жашаргъа? Алай бла гитче шахаркыла эмда элде энди орус устазла хазна кыалмагъандыла - тилни кыргызлыла юйретедиле.

Кыргызстанда орус тили официал даражасы барды. Аны бла кырал учрежденилагъа кыаллай заявленияны да берирге амал барды. Соруулагъа кёре, мындагы жамауатны 57 проценти «улуну бла дементилини» статусун сакъларгъа керекди дейдиле. Алай арт жыл-

лада болум осалланады. Экс-президент Отунбаева школ окутууну кыргызгъа кёчюрюге тийишлиди дегени айтады. Бир-бир депутатла уа орус тили арталыда унамазларын билдиредиле.

Ол уллу акылдан тойюлдү, - деп ачууланады турагентствону иеси Олег Ким. - Сора биз нени окутурукбуз? Инглизми? Андан сора бизни кыргызлыла ол билмилери бла кыайры учаркыдыла? Лондоннга огъесе Тюменьнге. Шёндю Ошну орус классларында бир партада ючюшер окуучу олтурады. Аланы муратлары - тиллерин игилендиргенден сора, терк окууна Россейге ишлерге кетиу. Башха амаллары жокду.

Белинский,  
Манас эмда геноцид

Кыргызстан Россей бла тутхусуз унутлганды, - дейди Культура министерствону алгыннгы ишчиси Жумабек Халилов. - Совет жыллада Исси-Кёлде солугъанладан аяк басар жер жокъ эди. Энди уа ары жаланда Кызастандан келедиле. Кертти да, республикада мен жангы да немисли бла японлу туристлеге тюбегенме, бизден бир кыонакны да кёрмөгенме. Да россейли культура кыатышыну да эслерге кыйынды. Сёз ючюн, Бишкекте тюрк эмда кытай тиллени хакъсыз курслары бардыла, оруснукуна уа алай онг жокъ. Бизде Прибалтиканы, Украинаны, Грузияны дайым сюзедиле, алай кыачан да сёзюбюз ёттен гитче республиканы уа унутханбыз.

Бу шартны хатасындан арт кезиуде тапсыз затла чыгъа башлагъандыла. Сёз ючюн, 1916 жылда кыргызлыланы Россей империягъа кыажу кыозгъалылары (ол а герман энчи службаланы кыатышыуу бла болгъанды) энди миллет байрамча белгиленди, дерсликде уа «геноцид киргизского народа» деп сагъынылады. Бу ишде «терслени» юсюндөн алыкъа тынгылайдыла. Ким биледи, кыачанга дери.

Жанга тиерчады. Россей культура, тил - ала кырушланы арасында, жууукъ тыш кыраллада тири жайылырга тийишлиди. Биз а тохтамай кыайтмазыкъ кредитлени юлешип турабыз. Мен орус литератураны уллу устасы Белинский орамда, шёндю кыргызлыланы таурухлу жигити - Манасыны атына тюрлендирилген проспекте турма. Бизни маданиятыбыз мында кереклеси белгиле болса эди, акылман критик жеринде кыалыр эди. Россейдеча.

Георгий ЗОТОВ.  
«Аргументы и факты» газет.

## СЕБЕПЛИК

Шимал Кавказы  
миллет-культура араларына -  
президент грантла

1 июнда Президент грантланы фондуну 2018 жылда биринчи конкурсуну эсептери туура этилгенди. Тогуз минг заявкдан 1551 коммерциалы, правительство болмагъан организациягъа финансирование этилгенди. Шимал-Кавказ федерал округда 53,1 миллион сомгъа 27 проектге болушлукъ тапдырылганды. Ол былтыргы жылны экинчи жарымында президент грантла жаны бла бардырылгъан ахыргы эришиуден эсе 51 процентге азыракъды. Ол заманда 55 шимал-кавказ миллет культура ара (НКО) 93 миллион сом билекликте тийишли болгъан эдиле.

Аслам проектни Ставрополь край кёргозгенди. Региону НКО-лары ишлерин тири бардырадыла, СКФО-дан грант заявканы ючден бири да аладан болганды. Ставропольдан 14 проектге 32,3 миллион сом берилгенди. Улуу грантлагъа «Россия в поиске смыслов. Лаборатория Фёдора Конюхова» проекти бла Социальный эм жандаурлукъ иш жаны бла Лука Войно-Ясенецкий атлы жандаурлукъ фонд (9,8 миллион сом) эмда «Smartleopard» проекти бла «Шимал Кавказын табиगतтын сакълау эмда кыоруула ара» АНО (5,2 миллион сом) тийишлиди. Андан сора да, жамауатны социальный жаны бла кыолайсыз кыауумларына болушлукъ тапдырыу проекте да грантла алгандыла.

Дагыстандан 4 проектге битеу да бирге 4,9 миллион сом берилгенди. Шимал Осетияда юч организацияны проектлери 2,9 миллион сом бёлюнгенди. Кыбарты-Малкхарны (битеу да бирге 5,9 миллион сом), Кырачай-Черкесни (2,1 миллион сом) да экишер коммерциалы болмагъан организацияларына аха ётдюрюлгенди. Ингушетияны бла Чечен Республиканы НКО-ларыны кёрюмдюлери осалыракъды, билеклик хар регион жалаанда биришер проектинде этилгенди.

«Июлда Кырачай-Черкес Республикада «Архыз XXI» граждан форум бардырыллыкды, ары Президент грантланы фондуну келечилери экспертлеча чакырыллыкдыла. Ала бу жаны бла ишни кырагъанда халатланы тинтирикдиле», - деп белгилегенди конкурс эсептерин «Шимал Кавказ» МЦОИ-ни толтуруучу директору Залму Магомедова.

Эсигизге салайыкъ, 2018 жылгъа Президент грантланы фондуну эришиуне кыатышырча заявканы 20 февральда алып тебирегенди, ол 26 марта дери бардырылганды. Экинчи конкурс 16 июлда ал атламларын этерикди, заявканы алыу 10 сентярге дери бардырыллыкды. Грантланы НКО-ланы 13 ызда (ол санда адамны эркинликлерин кыоруулау, юйюрге бла сабийликке болушлукъ, саулукуну, экологияны, тарыхны сакълау) кыуралгъан проектлери алыргъа боллукъдула. Быйыл аланы маданият бла искусство жаны бла жаш фахмуланы ачыккылау жораланган проектеге да биринчи кере берирге боллукъдула.

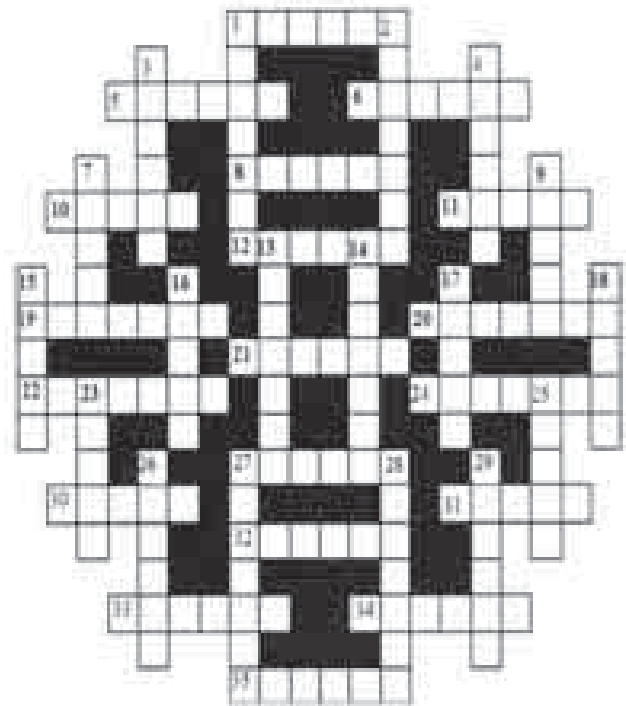
«Шимал Кавказ»  
МЦОИ-ни пресс-службасы.



# СӨЗБЕР

**ЭНИНЕ:** 1. Дагыстан мил-лет. 5. Көкдө жолоучу. 6. Ким да сукланган адам. 8. Бир оюмга келалмай сөлөшү. 10. Тынгылаганна аузы кыуандырган адам. 11. Буз тау. 12. Кийимсиз адам. 19. Бек игиси. 20. Жаланда ты-лыдан этилип, жауда бишген бир ненча кыатлы хычин. 21. Бармак кыйыры. 22. Энди аллай быстыр жууган ма-шинала чыккандыла. 24. Улөкүгга алай да айтады-ла. 27. Ханс. 30. Жамаугга жараган кесекчик. 31. Кюн, ай, жыл, сагыт.... 32. Таулу тишируу ат. 33. Билектик этген адам. 34. Сыйдам, тоз жер. 35. Къзаха шахар.

**ЁРЕСИНЕ:** 1. Суу кыанатлы. 2. Терезени төгерегин ариу этген затла. 3. Малкърарлы жашны усталыггы. 4. Ча-лынганна ызы бла чыккыган кырдык. 7. Сыфат. 9. Шаркы-да эр кишилени баш кий-имлери. 13. Халккыны игиси. 14. Элни адамы. 15. Эрттен азыкк. 16. Мирзеу турган жер. 17. Жер-сууланы гитче масштабда суратлары. 18. Юйге кирген жер. 23. Эртте-гили машок. 25. Уллу проза



жанр. 26. Ичерге жараган зат. 29. Дагыстанны бир миллетини 27. Таулу эл. 28. Америкада штат. адамы.

**ГАЗЕТНИ 67-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СӨЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:**

**Энине:** 1. Элхуур. 5. Ырахатлык. 9. Ырыс. 11. Титр. 12. Чырмаула. 13. Сыра. 14. Нарт. 15. Адеплилик. 17. Кьолташ. 18. Акьсут. 20. Боза. 22. Чура. 24. Жокьлау. 26. Чечме. 27. Нартюх. 29. Орайда. 30. Жюйрюк. 31. Инд. 32. Охо. 33. Араб. 34. Бюйрек. 38. Оруучу. 39. Урдух. 41. Чыран. 42. Лимон. 44. Латин. 46. Тылпыу. 47. Кьалпа. 48. Хурма. 50. Уллу кьол. 52. Кьаштой. 54. Токь. 55. Кьоргъашин. 56. Сура. 57. Жууурт.

**Ёресине:** 1. Эгеч. 2. Харекет. 3. Уручулукк. 4. Лыбыта. 5. Ыстан. 6. Автор. 7. Тансыкылыкк. 8. Кьаракъаш. 10. Эриклеу. 15. Аргудан. 16. Адаби-ят. 17. Сакьлыкк. 21. Зынгырдауукк. 22. Чюел-ди. 23. Абезех. 24. Жанжорек. 25. Урхудук. 28. Жюйюсхан. 32. Озгьурлукк. 35. Ачыкылыкк. 36. Адам. 37. Ыран. 38. Огьурлулукк. 40. Олла-хий. 41. Чатыр. 43. Оюнлашыу. 45. Берекет. 46. Талгьыр. 49. Аркьау. 51. Лари. 53. Юта. 54. Туу.

# Судоку

**ГАЗЕТНИ 64-ЧО НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СУДОКУНУ ЖУУАПЛАРЫ:**

	4		1		3			
1	5	7	9	6	8			
	6		2	8				
2		5	7	8		3		
	7		6	2				
8	3	4	7	9		6		
	6		9		8			

8	5	9	1	3	4	6	2	7
1	2	6	7	8	9	5	3	4
4	3	7	2	5	6	8	9	1
3	4	5	8	9	2	7	1	6
7	6	1	3	4	5	9	8	2
9	8	2	6	1	7	3	4	5
6	1	8	4	7	3	2	5	9
5	7	3	9	2	1	4	6	8
2	9	4	5	6	8	1	7	3

Ёресине, энине да белгиленген ква-дратлада тарихле кьайтарылмазгга керекдиле. Тюз толтурулган судокуну эсеби барысында да бир боллукьду.

**ТОКУМАЛАНЫ Салим**  
хазырлаганды.

# Ыйыккыгга гороскоп

9 июньдан 16 июньнга дери



**КЬОЧХАР.** Не ише да иги кезиудю, бю-тюнда сагышланып, эс буруп тамамларгга кереклеге. Не зат бла кюрөшсегиз да хайыр тюшюраллыксыз, келююз да ыразы бол-лукьду. Солуу конледе да кесигизни бошлап

кьоймаггыз.



**ТАНА.** Ахырына дери жетдирмеген ишлеригизни тамамларгга тюшерикди. Ол сизден энчи кюч-кыарууну излерик болумду. Алай хар не жумушугуз да сиз кесигиз сий-генигизча боллукьду. Жолоучулукьга ахшы кезиудю.



**ЭГИЗЛЕ.** Юйюр кьуаргга, сиймеклиги-гизни билдиргге артык иги кюнле туюю-дюле. Адамла бла даулашла да чыгаргга боллукьдула. Аны себепли бу кезиуде бир аз кесигизни тыйып, жамауат арасында болмазгга кюре-шигиз.



**АЙЫРЫЧАБАКЪ.** Алгьадан тамамлар-гга деп турган жумушларыгизни кьолгга алып ахырына дери жетдиргиз. Хар этген ишигизни эсеплери уа кьууандырлыкдыла. Тирилик изленген кезиуде да кесигизни кьргюзтал-лыксыз.



**АСЛАН.** Бу конледе ишигизде жети-шимли боллукьсуз. Ол жаны бла аслам кюч-кыаруу салганыгизни эсеплери сиз-ни энди ыразы этерле. Юйюр жашауугуз да тап жанына бурулуп, жюрегигиз да ырахатлыккыны сезерикди.



**КЬЫЗ.** Юйде ише бла кюрөшсегиз бек игиди, төгерегигизни айбатландыргызыз, юсююзюно-башыгизни жасагызыз. Юйюрю-гюзде адамлагга да кьайгыра билгенигизни кьргюзююз. Уллу ишлени уа бу конледе



башламазгга кюрөшигиз.



**БАЗМАН.** Этген ишлеригизге багга бичигиз, халатларыгизни тинтигиз. Ол зат-ланы анылап, жюреклери сиз кьыйнаган адамладан кечгинлик тилесегиз, жамауат арасында даражагызын бийигрек эталлыксыз.



**АКЬЫРАП.** Бу конледе таматаларыгыз бла бир тили боаллыксыз, тюрко-тюрко келишимле кьуараллыксыз. Ишлеригизни тап барганларын а сизге ич сезимгиз билдирликди. Сиймекликде уа жюрегигиз ырахатлы боллукьду.



**МАРАУЧУ.** Бу кезиуде бир аз солургга кюрөшсегиз игиди. Ишлеген адамла бир ненча кюн окьуна отпус алалала бек ахшыды. Юйюрюгюзде бола турган ишлени билмегенча этип туруудан да хайыр жокьду, андан эсе хар затны заманында тамамласагызыз игиди.



**ТЕКЕМОЙЮЗ.** Чыгьармачылыккыгга, сиймекликге ахшы конледиле. Таза хауада, табийгьатда солургга излегенлеге аламан заманды. Саулугьугузгга энчи эс буруп, багьуу ишлени башларгга да боллукьсуз.



**СУУКЬУЙ.** Жамауат ишлеге, жолоучу-лукьга чыгаргга, сатыу-алуу этерге да тап конледиле. Эрттен бери кьыйнаган аурууларыгыз кьозггалыгга боллукьду-ла. Бу конледе адамла бла арагызын тап этерге кьолугуздан келикди.



**ЧАБАКЬЛА.** Жамауат жумушлагга кьа-тышып, адамлага эс тапдырып, төгерекеде болумгга кьайгырып кесигизни сийюрал-гьансыз. Ол жолдан таймай барыгга кьары-уугуздан келикди. Сизден жаланда бир аз сакылык изленгени а унутмагызыз.

Газетни келир номери 14 июньда чыгьарыкьды.

Учредитель: Кьабарты-Малкър Республиканы Парламенти бла Правительство

**Баш редактор**  
**АТТАЛАНЫ Жамал**

**РЕДКОЛЛЕГИЯ:**  
ТЕКУЛАНЫ Хауа  
(баш редактору орунбасары),  
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат  
(баш редактору орунбасары),  
ТОКЬЛУЛАНЫ Борис  
(жууалы секретарь),  
МОКЬАЛАНЫ Зухура  
(белюмно редактору),  
ТИКАЛАНЫ Фатима  
(белюмно редактору).

**ТЕЛЕФОНЛА:**  
Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклери кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкър регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.  
Регистрация номер —П—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагга КьМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кьарал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.  
Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кьере 19.00 сагытта кьол салынады. 20.00 сагытта кьол салынганды.

**ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЬАРГАНЛА:**  
Тикаланы Фатима - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфя, Кучукланы Сафият - жууалы секретарьны орунбасарлары; Токумаланы Салим - (1,2,3,4-чю бетле), Ахкьбекланы Жаннета - (9,11-чи бетле), Зезаланы Лида - (10,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1214 экз. Заказ № 582  
Багьасы 15 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,  
Ленин атлы проспект, 5  
электронный почтасы:  
elbor\_50@mail.ru